

DİN VE FITRAT İLİŞKİSİNDE AİLE (Asiye Türkan)

“Din kelimesi Kur’an’ı Kerim’de eksiksiz bir düzeni ifade ettiği görülür. Söz konusu bu düzendir; unsurdan meydana gelir;

1-Hakimiyet ve yüce egemenlik

2-Bu yüksek egemenlik ve hakimiyete itaat edip, boyun eğmek

3-Bu hakimiyetin otoritesi altındameydana gelen fikri ve ameli nizam

4-Bu nizama uymaya ve ihlasla bağlanmaya karşı bu yüce egemenliğin verdiği mükafat ve karşı gelmek suretiyle isyan etmeye verdiği ceza.” (1)

Bu bilgi ışığında diyebiliriz ki din; akıl sahipleri için nebileri aracılığıyla kitabı ve hikmeti açıklamak üzere, yaradıcımızla ve yarattıklarıyla ilişkilerimizin düzenini anlatan bir olgudur. Cenab-ı Hak yarattığı her şeyi fitratına uygun yaratır. O zaman fitrat nedir?

“Fitrat; varlıkların yapısını oluşturan, geliştiren ve değiştiren kanunlar bütünüdür. Bu kanunlar, Allah’ın şey için oluşturduğu ölçülerin ve şeyler arası ilişkilerin incelenmesi ile ortaya çıkar. İnsanların, hayvanların, bitkilerin, yerin, göğün, kurumların, kavramların hâsılı her şeyin yapısı ve işleyişi fitrata göredir. Kur’an’da bu kanunlar ve onlarla oluşan varlıklardan her biri birer varlık sayılmıştır. Bu ayetlerle Kur’an ayetleri arasındatam bir bütünlük vardır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: “*Sen yüzünü dosdoğru bu dine, Allah ’ın fitratına çevir. O, insanları ona göre yaratmıştır. Allah’ın yarattığının yerini tutacak bir şey yoktur. İşte sağlam din bu dindir. Ama insanların çoğu bunu bilmezler.*” (Rum 30/30)

Bu âyete göre din, fitrattır. Bundan dolayı Kur’ân’da, sık sık fitrata vurgu yapılmış ve Kur’ân’daki örneklerin tamamı fitrattan yani doğadan seçilmiştir.,

Fitrata uyan din İslam’dır. “*Kim İslam’dan başka din ararsa, bu ondan kabul edilmez. O, ahirette, kaybetmiş olanlardan olur.*” (Al-i İmrân 3/85) (2)

Fitrata uyan din islam ve İslamı anlatan son kitap Kur’an bize örnek aileleri de göstermiştir şüphesiz. Yaptığı bir hatadan dolayı Mısırı terk etmek zorunda kalan Hz. Musa (a.s.) yollara düşmüş, bir kuyunun başına vardığında hayvanlarını sulamaya çalışan iki kız görmüş ve onlara hayvanlarını sulamada yardım etmiştir. Sonra bir gölgeye çekilmiş ve şu şekilde dua etmiştir; “*Ya Rabbi! Senin indireceğin her hayra muhtacım*”(3)

Ve devamını Cenab-ı Allah şöyle anlatmıştır;

“*O sırada, kadınlardan biri utana utana yürüyüp ona geldi: "Babam sana sulama ücretini ödemek için seni çağırıyor." dedi. Musa ona gelince, başından geçeni anlattı. O: "Korkma! Artık zâlim milletten kurtuldun." dedi. İki kadından biri: "Babacığım, onu ücretli olarak tut. Ücretle tuttuklarının en iyisi bu güçlü ve güvenilir adamdır." dedi. Kadınların babası, "Bana sekiz yıl çalışmana karşılık bu iki kızımdan birini sana nikâhlamak istiyorum. Eğer on yıla tamamlarsan, o senden bir lütuf olur. Ama sana ağırlık vermek istemem. İnşallah beni iyi kimselerden bulacaksın." dedi. Musa: "Bu seninle benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım, bir kötülüğe uğramayacağım. Söylediklerimize Allah vekildir." dedi.*” (4)

Görülen o ki, Allah Teâlâ kulu Musa'nın duasına en güzel şekilde icabet etmiştir. O böylece Hz. Şuayb (a.s.)'a yakın olabilmenin yanı sıra, hem bir barınağa, hem de kendini sevecek, hayatını onunla paylaşacak bir yol arkadaşına kavuşmuştur.

Hız. Musa gibi bizlerde iki kapılı han hükmünde olan dünyaya girdik. Bu kapıdan girdik, diğer kapıdan çıkacağız. Bu Allah'ın sünnetullahıdır. Bu dünya ne güzeller, ne zenginler, ne makam sahibi insanlar görmüş ve aynı zamanda ne büyük acılara şahitlik etmiştir. Lakin sonunda arkada bırakılanlar onları ya onların iyilikleriyle anılmalarına yada kötülükleriyle anılmalarına vesile olmuştur.

Hazinelerinin anahtarlarını ancak güçlü develerin taşıyabildiği Karun'un (5) *"Bu servet bana ancak bendeki bir bilgiden dolayı verildi"* (6) diyerek övündüğü zenginliği, azgınlığını artırıp maliyla beraber helâk oluşuna sebep olmuştur. *"Nihayet biz O'nu da, sarayını da yerin dibine geçirdik. Artık Allah'a karşı kendisine yardım edecek avanesi olmadığı gibi, o, kendini savunup kurtaracak kimselerden de değildi."* (7)

Kendisine hiçbir kula nasip olmayan dünya nimetleri ve saltanat bahşedilen Sultan Süleyman (a.s.) ise Sebe Melikesi Belkıs'ın kilometrelerce uzaktaki tahtını karşısında bulunca: *"Bu, şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni denemek için Rabbimin bana bir lütfudur. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir."* (8) diyerek Rabbine şükretmiş ve böylece kendisine verilen nimetler onun ancak imanını artırmıştır.

Bizi doğru yola ileten, eğriyi doğrudan ayırt edebilmemizi sağlayan ve bize en güzel olanı sunan Kur'an-ı Kerim'de Cenab-ı Hak, anlamak ve öğüt almak isteyenlere birçok misal sunmuştur:

"O halde öğüt fayda vereceği için öğüt ver.(Allah'a) saygı duyan kişi öğütten yararlanacaktır." (9)

Mehmet Okuyan, A'lâ suresi' nin açıklamasında yaratılış gayesini şu şekilde anlatır; "Bütün yaratılmışların mutlak surette bir yaratılış gayesi vardır; işte Kur'an bu amaca "onların hidayeti" Hidayeti ise; Varlıkların yaratılış amacına uygun bir şekilde programlanması olarak ifade etmiştir.(10)

Firavun'un Hz. Musa ve Hz. Harun'a sorduğu; *"Sizin Rabbiniz kimmiş?"* sorusuna, Hz. Musa şöyle cevap vermişti: *"Bizim Rabbiniz her şeye yaratılışını veren ve onu yaratılış amacına uygun yönlendirendir."* (11)

Demek ki hidayet, yaratılış hedefini Cenab-ı Hakk'ın göstermesidir. Yaratılışımızın yani fitratımızın gereği ise Kur'an-ı programa uygun, tevhid çevresinde lâıykıyla Allah'a kul olmaktır. Kâinatta bütün yaratılanlar kendi hidayeti ile devamdadırlar. Arının hidayetinin bal vermesi, tavuğun hidayetinin yumurta vermesi, güneşin hidayetinin ışık ve ısı vermesi gibi... İnsanın hidayeti de yaratılış gayesine uygun olarak inandığı Rabbine layıkıyla kul olabilmek için dünyayı ahirete tercih etmeden, Yaradan'ı ikinci sıraya koymadan, yani şirk koşmadan, hayatını en güzel şekilde yaşamak için bütün enerjisini harcamasıdır...

Ailelerin paramparça olduğu, sevgilerin çöpçülerin süpürgelerine terk edildiği, saygının zedelenip, merhametin kalmadığı bir toplumda Cenab-ı Hak şüphesiz Kendisine saygı duyan kullarına öğüt vermiştir:

“ Yine sizin için kendileriyle huzur bulasınız diye kendi türünüzden eşler yaratması, aranızda sevgi ve merhamet yerleştirmesi de O’nun mucizevî işaretlerinden biridir. Şüphesiz bütün bunlarda düşünen bir topluluk için alınacak dersler vardır. “ (12)

Cenab-ı Hak kendileriyle huzur bulalım diye bizim için karşı cinsten eşler yaratmış ve eşlerin bir araya gelebilmeleri içinde sevginin, meveddetin, merhametin ve acıma duygusunun olmasını şart koşarak bunu da kendi varlığına delil olarak sunmuştur. Bundan şüphesiz düşünen insanlar faydalanacak, hayatlarına anlam katıp sevgi ve merhamet dolu bir yuvaya sahip olmak için muhakkak ellerinden gelen gayreti göstereceklerdir.

“Ey gençler sizden evlenmeye güç yetirenler evlensin. Zira evlilik gözü harama bakmaktan iffet ve namusu harama düşmekten daha çok korur” (13)

“Nikâh benim sünnetimdir. Benim sünnetimle amel etmeyen benden değildir” Evleniniz, çoğalınız. Zira ben kıyamet günü sizin çokluğunuzla diğer ümmetlere karşı iftihar edeceğim...”(14)

Allah’u Teâlâ’nın Nur suresinin 32. ayetinde evlendirin(15) emriyle önemini vurguladığı, insanın fitratında olan evliliğin, yukarıdaki hadis-i şeriflerden de anlaşılacağı gibi aynı zamanda Peygamber Efendimiz’inde bir sünneti olduğunu görüyoruz.

Kur’an’da evlilik, ebedi bir akit, ağır sorumluluk isteyen bir anlaşma olarak tanımlanır. (16) Aile kurulurken, evlilikte ve çıkabilecek anlaşmazlıklarda eşlerin birbirlerine karşı görevlerinden bahsedilir.(17) Evlilikteki gayenin neslin çoğalması ve devamı olduğu(18) vurgulanırken şehvetin de kontrol altına alınması hedeflenir. Eşlerin yakınlık derecesi açıklanırken onların birbirleri için birer elbise oldukları söylenir.(19)

Kur’an-ı Kerim’e göre erkek, evin idarecisi, bakıcısı ve hâkimidir. Ev içinde ve dışındaki ağır sorumluluklarından dolayı kadınlar üzerinde kaimdirler. Ailede kadın ve erkeğin belirli hak ve yükümlülükleri vardır. Bu durum ayet ve hadislerde şu şekilde ele alınmıştır:

“Erkekler kadınların koruyup kollayıcılarıdırlar..” (20)

"Kişi ailesinin koruyucusudur ve onlardan sorumludur(21)

“-Ey Allah’ın Elçisi! Kadınların erkekler üzerindeki hakları nelerdir?” sorusuna Peygamberimiz (s.a.v.) cevaben şöyle buyurmuştur:

“Yediğinden yedirmesi, giydiğinden giydirmesi (kadının kocası üzerindeki hakkıdır.) Sakın (eşinin) yüzüne vurmasın, ona kötü muamelede bulunmasın, evin dışında onu terk etmesin” (22)

Evin idarecisi olarak görev yapan erkek hanımına iyi davranmak durumundadır. *“Onlarla iyi geçinin” (23)* Kadın ve erkek iffet ve namusunu korumakla yükümlüdür. (24)

Kur’an’da anne ve babanın çocuklarına karşı görevlerinden de bahsedilmiştir. Buna göre çocukları sevmek ve değer vermek, onlara bir emanet ve imtihan vesilesi gözüyle bakmak, yetişmeleri ve eğitimleriyle yakından ilgilenmek, onları dünya ve ahiret tehlikelerinden korumak ebeveynlerin çocuklarına karşı başlıca görevlerindedir.

Kur’an’a göre aile modern dünyada anlaşıldığı üzere sadece anne, baba ve çocuklardan oluşmaz. Anne-babanın dışında akraba da aile tanımının içindedir. Anne-baba iyiliğe en lâyık kişilerdir. Bu sebeptendir ki Allah (c.c.) Kendisine ibadetten hemen sonra anne ve babaya iyiliği emretmiş, onları kendisine iyilik ve yardım edilmesi gerekenlerin en başında saymıştır. (25)

Rabbimiz anne-babaya iyi davranmanın gerekliliğinin yanı sıra, ayrıca onların razı olmayacağı şeyleri yapmaktan kaçınmak ve öğütlerini dinlemek konusunda da bizleri uyarmıştır.

Allah Teâlâ çekememezlik ve anlaşmazlıktan uzak, yardımlaşma ve dayanışmayı esas alan bir kardeşlik ahlakını hedeflemektedir. Anlaşmazlık durumlarında meselenin Allah'a ve Resulüne danışılmasını emretmiştir. (26) Ayrıca, akrabalık görevlerini yerine getirenleri övmüş, aile çevresiyle ilgiyi kesmeyi münafıklık ve fasıklık olarak nitelemiştir.(27)

Akrabaya ve çevremizdekilere, manevi yardımın yanı sıra maddi yardımda da bulunmamız gerekmektedir: *"Akrabaya, yoksula ve yolda kalmışa hakkını ver"* (28) mealindeki ayetlerde yardım kesin bir emir ifade eden ahlaki yükümlülüklerdendir.

Allah'ü Teala Kur'an-ı Kerimde bir aileyi kalıcı kılan unsurların madde, makam veya servet değil; sevgi, sadakat ve merhamet gibi değerler olduğunun bize bir çok örneğini sunar...

Cenab-ı Allah Al-i İmran suresinin 33 ve 34. ayetlerinde şöyle buyurur; *"Şüphesiz Allah Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini birbirinden gelmiş birer nesil olarak seçip alemlere üstün kıldı. Allah her şeyi hakkıyla işitendir, bilendir. "*

İnsanlık ailesinin anne ve babası olan, Allah adı ile ilk kandırılan, rahata alışmışken yeryüzündeki sıkıntılara katlanan, hata yapan ama yaptığı hatanın farkına varıp af dileyerek cenneti tekrar hak eden iki örnek insan: Hz. Âdem ve Hz. Havva...

Rabbimiz bize Âdem ve Havva ile başlayan insanlık serüveniyle (29) ailenin fitrattan olduğunu ve yalnızlığın sadece Kendisine mahsus olduğunu bir kere daha göstermiştir. Bu bağlamda aile, yeryüzünün en köklü, insanlık tarihiyle yaşıt, eski ama eskimeyen kurumudur. Her ne kadar Âdem ile Havva'nın aile hayatı cennette başladıysa da, birlikte işledikleri bir hata yüzünden ikisi de cennetten kovularak cezalandırılmışlar; fakat beraber yaptıkları hatanın yine beraberce farkına vararak birlikte tevbe etmiş ve böylece inananlar için çok değerli bir rol model olmuşlardır. Evlat acısıyla imtihana tabi tutulan ilk ebeveyn oldukları halde asla isyan etmemeleriyle de arkalarından gelecek olan tüm anne ve babalara ibretlik bir öykü ve unutulmaz bir ders bırakmışlardır.

Karıyla (30) ve evladıyla (31) imtihan edilen baba ve eş olan Hz. Nuh (a.s.), kavminin verdiği sıkıntıya tam 950 yıl (32) katlandıktan sonra (a.s.) Rabbine şöyle niyaz etti:., *Rabbim beni yalanlamalarına karşı bana yardım et., (33)"Benimle onların arasında sen hüküm ver. Beni ve beraberimdeki müminleri kurtar."* (34) Ve duasına şöyle devam etti: *"Ey Rabbimiz! Kâfirlerden hiç kimseyi yeryüzünde bırakma! Çünkü sen onları bırakırsan, kullarını saptırırlar; sadece ahlâksız ve kâfir kimseler yetiştirirler. Rabbim! Beni, ana babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları başışla. Zalimlerin de ancak helâkını arttır. "* (35) Peygamber eşi ya da peygamber evladı olmanın kişiye hiç bir faydasının olmadığını, Nuh (a.s)'ın evladına duyduğu muhabbetten ötürü onun kurtulması talebine Allah'ın vermiş olduğu şu cevaptan anlıyoruz: *"Ey Nuh! O, asla senin ailenden değildir. O'nun yaptığı iyi olmayan bir iştir. O halde hakkında hiç bir bilgin olmayan şeyi benden isteme. Ben sana cahillerden olmamanı öğütlerim"* (36)(a.s.) Rabbinin bu ikazı karşısında Hz. Nuh korkusunu ve pişmanlığını şu şekilde dile getirmiştir: *"Rabbim! Ben senden hakkında bilgin olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni başışlamaz ve bana acımazsan, şüphesiz ziyana uğrayanlardan olurum."* (37)

Tek başına bir ümmet olma unvanını almış, tevhid mücadelesinde en çok ismini duyduğumuz, O'nun milleti olmakla övündüğümüz ve her alandaki örnek hayatına şahit olduğumuz Hz. İbrahim (a.s.)...Çağının yönetimine, kavmine ve en önemlisi putperest babasına karşı verdiği mücadeleyle, eşleriyle, evlatlarıyla ve dualarıyla bize yol gösteren Hz. İbrahim (a.s.)..

Kur'an'da: " İbrahim_de ve O'nunla birlikte bulunanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. „ (38) buyuran Rabbimiz, ehl-i kitabın Hz.İbrahim hakkında tartışmaları karşısında onları bilgi sahibi olmadıkları bir konuda tartışmaya girmemeleri hususunda uyardıktan sonra: " İbrahim ne Yahudi idi, ne de Hristiyan. Fakat O hanif, bir müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi „(39) buyurarak onun hakkındaki tartışmalara son noktayı koymuştur.

Kendisine İhtiyarlığında evlat sevgisini tattırarak ona İsmail ve İshak'ı veren Allah'a hamd ettikten sonra şu şekilde dua ederek bize de dua etmede örnek sunar Hz.İbrahim;

" Rabbimiz! Beni namaza devam eden kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabbimiz! Duamı kabul eyle. Rabbimiz! Hesap görülecek günde beni, ana- babamı ve inananları bağışla„ (40)

Her namazımızda salatüs selamlarla andığımız Hz. İbrahim bize ölümsüz dersler bırakmıştır. Örnek hayatıyla bizlere:“İman sadakat ister” “Sabrın sonu selamettir” ve “Evlat, anne babanın hem duası hem aynasıdır” dedirtmiştir.

Kur'an bize bir roman akıcılığıyla okuyabileceğimiz ve kıssaların en güzeli (41) olarak nitelendirdiği Yusuf Peygamberin kıssasında Yakup (a.s.)'in ailesini de tanıtır. Kardeşler arasında çıkan kıskançlığın öyküsünü anlatırken sanki bizlere „kardeşler arasında olur böyle şeyler“ diyerek biz ebeveynleri teselli etmek istemektedir. Hz. Yakup (a.s.)' in sabrı ve iffetin en güzel örneği Hz. Yusuf (a.s.)'in affı , kötü başlayan hikayeyi mutlu sona erdirir.

Kur'an bize Allah katında erkek ya da kadın olmanın üstünlük getirmediğini çok güzel bir şekilde anlatan İmran ailesinden de bahseder. Konuyla ilgili ayetlerde genç yaşta dul kalmış iffetli, yıllarca evlat özlemiyle yanmış Hanne'nin karnındaki yavrusunu Allah'a adayışını (42), adağının kız olduğu halde adağının kabul edilmesini, Rabbinin katından rızıklarla beslenip özel bir bitki gibi peygamber elinde yetiştirilişini (43) anlatılır; böylece geleneğin kadın konusundaki algıları düzeltilerek aslolanın „Meryem„ gibi olabilmek ve bu adanmışlığa göre yaşayabilmek olduğunun altı çizilir.

Lokman suresinde de baba ile oğul arasında geçen konuşmadan çıkardığımız nasihatte de mutlulukta birinci şartın Allah'a ortak koşmamak olduğunu görürüz.(44) Sonrasında anne babaya iyi davranmak, namaz kılmak, iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak, sabırlı olmak, kibirli olmamak gibi daha bir çok nasihata yer verir yüce Yaradan. İyiliklerin asla karşılıksız kalmayacağını, her nerede olursa olsun hardal tanesi kadar bile olsa yapılan her iyiliğin mükafatlandırılacağını beyan eder Rabbimiz...(45)

Alemlere rahmet Hz. Muhammed (s.a.v.) in ailesinden de bahseder yüce Kur'an. Ahzab suresinde Allah resulünün ailesinde yaşanan olumsuzluklardan bahsedilirken, bir yandan Efendimiz'e bu durumda takınacağı tavır konusunda uyarılar yapılmakta, diğer yandan peygamber eşleri Allah ve Resulüne itaat hususunda ikaz edilmektedirler.(46) Peygamber ailesi dahil sorunsuz aile yoktur. (Tahrim suresi ilk ayetleri)Ancak sorunlarının farkına varıp çözüme gayreti içinde olan aileler mutlu ve kalıcı olmuşlardır. Öfke ve şiddetin hakim olduğu ailelerde diyalog ve sükûnete yer yoktur. Buda bu gibi ailelerde problemleri çözümsüz hale getiren ana nedendir.

Sözün özü; dünya ve ahiret mutluluğuna talip olan mü'minlere Cenab-ı Hak Tahrim Suresi 66/ 6. ayetinde "Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır. „ buyurarak gayretli olmamızı öğütler.

" O, ölümü ve hayatı hanginizin daha güzel yapacağını sınamak için yaratmıştır. (47) İmtihan daha iyi olmanın aracıdır. İyilerden olma gayretini en yakınlarından başlatamayanlar, Kur'an

ahlâkıyla ahlâklanamayanlardır.Hz. Peygamberin ahlakıyla ahlaklanmak zorundayuz. (48) Nitekim Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz “ En hayırlınız ailesine hayırlı olandır. Bana gelince ben ailesine en hayırlı olanıyım.” (49) buyururken örnekiği ile bize bunun yollarını göstermiştir.

Saygının, sevginin, karşılıklı güven ve sadakatin, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmanın olduğu yuvalarda mutluluğun olması ancak eşine ve akrabalarına iyi davranmakla olur.

Dipnot:

1-Mevdudi; *Kur'an'a Göre Dört Terim, Sayfa : 111*

2-Prof. Dr. Abdulaziz Bayındır; *Kur'an Işığında Doğru Bildiğimiz Yalınlar, sayfa :152*

3-Kassas ;, 28/24

4-Kasas ; 28/25-28

5-Kasas ; 28/76 : “Karun Musa ’nın kavminden idi de onlara karşı azgınlık etmişti. Biz O ’na öyle hazineler verdik ki anahtarlarını güçlü kuvvetli bir topluluk zor taşırdı. Kavmi O ’na demişti ki: Şımarma! Bil ki Allah şımaranları sevmez.”

6-Kasas ; 28/78

7-Kasas ;28/ 81

8-Neml; 27/40

9-A’la ; 87/ 8,9

10-Kısa Surelerin tefsiri; Mehmet Okuyan: Sayfa 86

11-Taha ; 20/ 49,50

12-Rum ; 30/21

13-Buhari, Nikâh, 3, VI, 117; Müslim, Nikâh 1, II, 1018

14-Ibn Mâce, Nikâh, 1,I, 592

15-Nur Suresi 4/32:” İcinizde evli olmayanları, kölelerinizden ve cariyelerinizden salih olanları evlendirin. Eğer fakir iseler Allah, kendi fazlından onları zengin eder. Allah geniş (nimet sahibi)dir, bilendir.”

16- Nisa ; 4/20,21; “ Bir eşi bırakıp yerine bir başka eşi almak isterseniz, onlardan birine (öncekine) yüklerle (mal ve para) vermişseniz bile ondan hiç bir şey almayın. Ona iftira ederek ve apaçık bir günaha girerek verdiğinizi alacak mısınız? Onu nasıl alırsınız ki, birbirinize katılmış (birleşerek içli-dışlı olmuş)tınız. Onlar sizden kesin bir güvence (kuvvetli bir ahid) de almışlardı.”

17-Bakara ; 2/ 228; „Boşanmış kadınlar kendi kendilerine üç 'ay hali ve temizlenme süresi' beklerler. Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorlarsa Allah'ın rahimlerinde yarattığını saklamaları onlara helal olmaz. Kocaları, bu süre içinde barışmak isterlerse, onları geri almada

(başkalarından) daha çok hak sahibidirler. Onların lehine de, aleyhlerindeki maruf hakka denk bir hak vardır. Yalnız erkekler için onlar üzerinde bir derece var. Allah Aziz'dir. Hakim'dir. "

18- Bakara ; 2/ 223; *"Kadınlarınız sizin tarlanızdır; tarlanıza dilediğiniz gibi varın. Kendiniz için (geleceğe hazırlık olarak güzel davranışlar) takdim edin. Allah'tan korkup-sakının ve bilin ki elbette O'na kavuşucusunuz. İman edenlere müjde ver."*

Nahl ; 16/ 72 ; *"Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı ve size eşlerinizden çocuklar ve torunlar yarattı ve sizi güzel şeylerden rızıklandırdı. Şimdi onlar, batıla mı inanıyorlar ve Allah'ın nimetini inkar mı ediyorlar?"*

19 - Bakara ; 2/ 187; ... *Onlar, sizin örtüleriniz, siz de onlara örtüsünüz..."*

20- Nisa ; 4/34

21- Buhârî, Ahkâm 1, VIII, 104. Nikâh 81, VI, 146; 90, VI, 151. Tirmizî, Cihâd 27, 1705, IV, 208; Ebû Dâvud, İmâret 1, III, 232.

22- İbn Mace, Nikah 3, I, 594.

23- Nisa;i 4 /19

24- Nur ; 24/ 30,31

25- İsrâ 17/23-24; *" Rabbin, O'ndan başkasına kulluk etmemenizi ve anne-babaya iyilikle davranmayı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa, onlara: "Öf" bile deme ve onları azarlama; onlara güzel söz söyle. Onlara acıyarak alçakgönüllülük kanadını ger ve de ki: "Rabbim, onlar beni küçükken nasıl terbiye ettilerse Sen de onları esirge."*

Bakara 2/ 215; *"Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: "Hayır olarak infak edeceğiniz şey, anne-babaya, yakınlarla, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışadır. Hayır olarak her ne yaparsanız, Allah onu şüphesiz bilir."*

Nisa 4/36; *"Allah'a ibadet edin ve O'na hiç bir şeyi ortak koşmayın. Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşta, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellekle davranın. Çünkü, Allah, her büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez."*

Nahl 16/ 90; *"Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlarla vermeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), kötülüklerden ve zorbalıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp düşünürsünüz."*

Lokman 31/ 14; *" Biz insana anne ve babasını (onlara iyilikle davranmayı) tavsiye ettik. Annesi onu, zorluk üstüne zorlukla (karnında) taşımıştır. Onun (sütten) ayrılması, iki yıl içindedir. "Hem bana, hem anne ve babana şükret, dönüş yalnız banadır."*

Ahkaf 46/15, 17- *"Biz insana, 'anne ve babasına' iyilikle davranmasını tavsiye ettik. Annesi onu güçlükle taşıdı ve onu güçlükle doğurdu. Onun (hamilelikte) taşınması ve sütten kesilmesi, otuz aydır. Nihayet güçlü (erginlik) çağına erip kırk yıl (yaşın)a ulaşınca, dedi ki: "Rabbim, bana, anne ve babama verdiği nimete şükretmemi ve senin razı olacağın salih bir amelde bulunmamı bana ilham et; benim için soyumda salahı ver. Gerçekten ben tevbe edip Sana yöneldim ve gerçekten ben müslümanlardanım. İşte bunlar; yaptıklarının en güzelini kabul ederiz ve kötülüklerinden geçeriz;"*

(bunlar) cennet halkı içindedirler. (İşte bu,) Onlara va'dolunan doğru bir vaaddir. O kimse ki, anne ve babasına: "Öf size, benden önce nice nesiller gelip geçmişken, beni (diriltilip) çıkarılacağımla mı tehdit ediyorsunuz?" dedi. O ikisi (anne ve babası) ise Allah'a yakararak: "Yazıklar sana, iman et, şüphesiz Allah'ın va'di haktır." (derler; fakat) O: "Bu, geçmişlerin masallarından başkası değildir" der.

26- Ahzap 33/56; "Şüphesiz, Allah ve melekleri Peygambere salat ederler. Ey iman edenler, siz de ona salat edin ve tam bir teslimiyetle ona selam verin. ,"

27- Bakara 2/27; „ Ki (bunlar) Allah'ın ahdini, onu kesin olarak onayladıktan sonra bozarlar, Allah'ın kendisiyle birleştirilmesini emrettiği şeyi keserler ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarırlar. Kayba uğrayanlar, işte bunlardır.“

Ra'd 13/21, 25; „Ve onlar Allah'ın ulaştırılmasını emrettiği şeyi ulaştırırlar. Rablerinden içleri saygı ile titrer, kötü hesaptan korkarlar. Ve onlar-Rablerinin yüzünü (hoşnutluğunu) isteyerek sabrederler, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiklerimizden gizli ve açık infak ederler ve kötülüğü iyilikle savarlar. İşte onlar, bu yurdun (dünyanın güzel) sonucu (ahiret mutluluğu) onlar içindir. Onlar, Adn cennetlerine girerler. Babalarından, eşlerinden ve soylarından 'salih davranışlarda' bulunanlar da (Adn cennetlerine girer). Melekler onlara her bir kapıdan girip (şöyle derler: "Sabrettiğinize karşılık selam size. (Dünya) Yurdun(un) sonu ne güzel." Allah'a verdikleri sözü, onu kesin olarak onayladıktan sonra bozanlar, Allah'ın ulaştırılmasını emrettiği şeyi kesip-koparanlar ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar; işte onlar, lanet onlar içindir ve yurdun kötü olanı da onlar içindir.“

Muhammed 47/22; "Demek, 'iş başına gelip yönetimi ele alırsanız' hemen yeryüzünde fesad (bozgunculuk) çıkaracak ve akrabalık bağlarınızı koparıp parçalayacaksınız, öyle mi?"

28- İsra 17/26; "Akrabaya hakkını ver, yoksula ve yolda kalmışa da. İsrâf ederek saçıp-savurma."

Rum 30/38; "Öyleyse yakınlarla hakkını ver, yoksula da, yolcuya da. Allah'ın yüzünü (rızasını) isteyenler için bu daha hayırlıdır ve felaha erenler onlardır"

29- Hucurat 49/13

30- Tahrim 66/ 10 : "Allah, inkar edenlere, Nuh'un eşini ve Lut'un eşini örnek verdi. İkisi de, kullarımızdan salih olan iki kulumuzun nikahları altındaydı; ancak onlara ihanet ettiler. Bundan dolayı, (kocaları) kendilerine Allah'tan gelen hiç bir şeyle yarar sağlamadılar. İkisine de: "Ateşe diğer girenlerle birlikte girin" denildi.“

31- Hud 11/ 42,46; " (Gemi) Onlarla dağlar gibi dalga(lar) içinde yüzüyorken Nuh, bir kenara çekilmiş olan oğluna seslendi: "Ey oğlum, bizimle birlikte bin ve kafirlerle birlikte olma." (Oğlu) Dedi ki: "Ben bir dağa sığınacağım, o beni sudan korur." Dedi ki: "Bugün Allah'ın emrinden, esirgeyen olan (Allah)dan başka bir koruyucu yoktur." Ve ikisinin arasına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu. Denildi ki: "Ey yer, suyunu yut ve ey gök, sen de tut." Su çekildi, iş bitiriliverdi, (gemi de) Cudi (dağı)üstünde durdu ve zalimler topluluğuna da: "Uzak olsunlar" denildi. Nuh, Rabbine seslendi. Dedi ki: "Rabbim, şüphesiz benim oğlum ailemdendir ve senin va'din de doğrusu haktır. Sen hakimlerin hakimisin." Dedi ki: "Ey Nuh, kesinlikle o senin aileden değildir. Çünkü o, salih olmayan bir iş (yapmıştır). Öyleyse hakkında bilgin olmayan şeyi benden isteme. Gerçekten ben, cahillerden olmayasın diye sana öğüt veriyorum."

32- *Ankebut* 29/14 Andolsun, biz Nuh'u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik, içlerinde elli yılı eksik olmak üzere bin sene yaşadı. Sonunda onlar zulme devam ederlerken tufan kendilerini yakalayiverdi.

33- *Mu-min*;23/26

34- *Şu'ara* 26/118

35- *Nuh* 71/26,27,28)

36 -*Hud* 11/46

37- *Hud* 11/ 47)

38- *Mümtahine* 60/ 4

39- *Al-i İmran* 3/ 67

40- *İbrahim* 14/40,41

41- *Yusuf* 12/ 3; „Biz bu Kur'an'ı sana vahyetmemizle, en güzel kıssaları gerçek bir haber (kıssa) olarak sana aktarıyoruz, oysa sen, daha önce, bundan haberi olmayanlardandın.“

42- *Al-i imran* 3/ 35 „Hani İmran'ın karısı: "Rabbim, karnımda olanı, 'her türlü bağımlılıktan özgürlüğe kavuşturulmuş olarak' Sana adadım, benden kabul et. Şüphesiz işiten bilen Sensin Sen" demişti. „

43-) *Al-i imran* 3/ 37; „Bunun üzerine Rabbi onu güzel bir kabulle kabul etti ve onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Zekeriya'yı ondan sorumlu kıldı. Zekeriya her ne zaman mihraba girdiyse, yanında bir yiyecek buldu: "Meryem, bu sana nereden geldi?" deyince, "Bu, Allah Katındandır. Şüphesiz Allah, dilediğine hesapsız rızık verendir" dedi.“

(44)*Lokman* 31/13; *"Hani Lukman oğluna -öğüt vererek- demişti ki; "Ey oğlum, Allah'a şirk koşma. Şüphesiz şirk, gerçekten büyük bir zulümdür."*

45.*lokman* 31/14-18; *" Biz insana anne ve babasını (onlara iyilikle davranmayı) tavsiye ettik. Annesi onu, zorluk üstüne zorlukla (karnında) taşımıştır. Onun (sütten) ayrılması, iki yıl içindedir. "Hem bana, hem anne ve babana şükret, dönüş yalnız banadır. Bununla birlikte, onların ikisi (annen ve baban) hakkında bir bilgin olmayan şeyi bana şirk koşman için, sana karşı çaba harcayacak olurlarsa, bu durumda onlara itaat etme ve dünya (hayatın) da onlara iyilikle (ma'ruf üzere) sahiplen (onlarla geçin) ve bana 'gönülden-katıksız olarak yönelenin' yoluna tabi ol. Sonra dönüşünüz yalnızca banadır, böylece ben de size yaptıklarınızı haber vereceğim. Ey oğlum, (yaptığın iş) gerçekten bir hardal tanesi ağırlığında olsa da, (bu,) ister bir kaya parçasından ya da göklerde veya yer(in derinliklerinde) de bulunsa bile, Allah onu getirir (açığa çıkarır). Şüphesiz Allah, latif olandır, (her şeyden) haberdardır. Ey oğlum, namazı dosdoğru kıl, ma'rufu emret, münkerden sakındır ve sana isabet eden (musibetler)e karşı sabret. Çünkü bunlar, azmedilmesi gereken işlerdendir. İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez."*

46- *Ahzab*, 33/33;“ Evlerinizde vakarla-oturun (evlerinizi karargah edinin), ilk cahiliye (kadınları)nın süslerini açığa vurması gibi, siz de süslerinizi açığa vurmayın; namazı dosdoğru

kılın, zekatı verin, Allah'a ve elçisine itaat edin. Ey Ehl-i Beyt, gerçekten Allah, sizden kiri (günah ve çirkinliği) gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister.“

47- *Mülk 67/2*

48- *Kalem 68/4; „Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlak üzerindesin.“*

49- *İbn-i Mace; Sünen, Nikah 50*